

LUKÁŠ MATOUŠEK

ÓDA NA RADOST

(2008)

pro recitaci, housle, violoncello a klavír

Voce parlata

Tyto noty je **DOVOLENO** kopírovat.
It is **ALLOWED** to make copies of this music.
Es ist **ERLAUBEN** diese Noten zu kopieren.
Est-il **POSSIBLE** de faire des copies de cette musique.

Óda na radost

melodram pro recitaci a klavírní trio
na text stejnojmenné básně Vladimíra Holana ze sbírky Příběhy vynikl v létě 2008
Durata ca 12 minut
Voce parlata – Violino – Violoncello – Pianoforte

Vladimír Holan: Óda na radost (Příběhy str. 219 – 224)

Je líbezný letní podvečer... Letní, protože letní,
a nesmyslný, protože líbezný... Všechno je lehounké
a vše je nahoře a nejvýše je tanec slonů...

Ale do mého srdce padá slza, která dobře ví,
že moře je větší než země,
ale v mém srdci pojednou nejhloběji ožívá
dávno zapomenutá, před půl věkem zemřelá
prostá dívka, služka...

Bylo jí tenkrát dvacet let... Sirotek-panna,
předobraz života, ale tak bez vzoru,
že ani osud nevěděl, čím by si zasloužil její lásku...
Pro lenost současníků nevíme, jaké měla oči,
ale z netrpělivosti současníků vycitují,
že byly důvěřivé a smiřující.
Sama pak byla krásná... Byla to krása bez umění,
krása, která by tedy byla němá,
kdyby nebyla zpívala už kdysi v ráji...
Ale ona zpívala a její zpěv byl tak přítomný,
že i sebemenší vzpomínka
byla by násilím na takové nevinnosti...
Ona se prostě radovala, a nic tedy nečekajíc,
rozdávala radost jiným
a nikdy by tedy nemohla potkat samu sebe...

Nebyla skoro k spatření... Je tedy přirozené,
že muži drželi ustavičnou službu na svém majáku.
Kdekdo ji mohl vidět... Je tedy přirozené,
že ji ženy pomlouvaly mezi svými stehny.
Pak jistý chlapec, osleplý zlatou bulou jejího panenství,
dokázal, že i z božského šílenství
lze se dopustit smrtelného hříchu, a zabil se.
Pupkořezné báby byly uraženy. Všichni ostatní,
ti se skleněnými nosy tak průsvitnými na sopol a chlupy,
se rozzuřili... Lucie („kurva, která přece dosud
ani nezastonala“) musila opustit okres,
ve kterém i břečťan měl žíly naběhlé pohoršením...

Vidím ji v G... Šila po domech, po oněch domech,
ve kterých lesní roh neví, jak vyjádřit
mrzutost ze sádrových sloupů,
a vždycky v sobotu odpoledne poklízela
kancelář místního pivovaru.
Dělala to ráda a pokorně a mlčky,
neboť ona uctívala tajemství —
a já také opravdu nevím,
proč vznikne slovo, verš a kniha,
anebo řeč od hada a ta ze psi ruky...

Byl líbezný sobotní podvečer. Sobotní, protože sobotní,
a nesmyslný, protože líbezný... Vše bylo lehounké
a vše bylo nahoře a nejvýše byl tanec slonů...
Lucie vstoupila do kanceláře, otevřela okna,
a ještě než namočila hadr, všimla si

tříkrálového znamení na dveřích...

Jak (když tam tak stála) byla krásná! Byla to krása bez umění,
krása, která by tedy byla nemá,
kdyby nebyla zpívala už kdysi v ráji...
Ale ona zpívala a její zpěv byl tak přítomný,
že i sebemenší vzpomínka
byla by násilím na takové nevinnosti...
Ona se prostě radovala a rozdávala radost
a nikdy by tedy nemohla potkat samu sebe —
a dychtíc po lidské bytosti (jako po ni dychtívá sám zázrak),
přistoupila teď znovu k oknu a dívala se.

Bylo to o svatém Václavě... Spatřila ocún,
za ocúnem pole, vykousané cihelnou,
a potom uličku, ze které ji několik chlapců
posílalo hubičky... Ale ona se tentokráte neusmívala
a začala myslet na světcovo vojsko,
které tudy před věky táhlo celou noc
v zlatohlavových sukních, a jak potom
z moudrosti vévody nedošlo k boji...
Možná, že jenom proto od těch dob slavíme vánoce,
říkala si, a najednou viděla svou maminku,
jak vysypává na vál hrozinky z kornoutu...
Cítila se rázem dětsky, a tedy nesmrtelně,
bylo jí zase devět let, devět je kurů andělských,
už tenkrát ráda zpívala při vůni vánoček
a zase nevěděla nic o pohlaví lůny,
které se bolestně rozvíralo jako ústa kuchařské ryby...
Pohlaví? Ano! Několik chlapců na ni teď volalo,
ale ona měla ruku příliš těžkou,
aby házela věneček na strom —
a zase ruku příliš lehkou,
aby lovila milencovu tvář z díry vysekané do ledu...

Tato švadlenka, zvyklá mít mezi zuby chumel špendlíků,
sáhla si teď podvědomě na své rty,
odstoupila od okna a dala se do práce.
Sám osud, který nevěděl, čím by si zasloužil její lásku,
strhl ji hlavu k podlaze a ona při putnách čiré vody,
tekoucí z pohádkových hor Symplegad,
drhla a utírala to parukou padlého anděla...

Ale najednou se setmělo, setmělo se tak nepředvídaně,
jako by mrak měl být trestán za hřích nejmenšího z paprsků...
Vstala z kleče, rozsvítila petrolejovou lampu stahovačku
a potom drhla z koutu do středu...
V tom drhnutí bylo něco z pily,
která by chtěla nařezati prkna pro laskavější podlahu.
V tom drhnutí bylo něco z tkalcovského člunku,
který by utkával koberec pod nohy Pána Krista.
V tom drhnutí bylo něco z výše chaldejské astrologie,
srážené ke dvěma hvězdám jejích kolenou.
Při tom drhnutí slovo a láska se hledaly,
a když se našly, bylo z toho mlčení...

Ale buď že ji kolem očí najednou
zabzučela kosmonosá masařka
nebo že ji příliš šimravě spadla kadeř do obličejů:
Lucie se prudce ohnala rejžákem
a zasáhla lampu nad sebou. Rozbila ji
a kapky planoucího petroleje
slétly se na její zapocené záda jako hmyz před bouří.
A ona hořela a křičela... A za dva dny umřela.
(1950)

Óda na radost

Lukáš Matoušek

Melodram pro recitaci a klavírní trio
na text stejnojmenné básně Vladimíra Holana ze sbírky Příběhy
2008

Andante $\text{♩} = 60$

Violino *f*

Violoncello *f*

Pianoforte *f*

7 $\text{♩} = 56$ $\text{♩} = 60$

VI

Vcl

Pf

Je líbezný letní podvečer...

Letní, protože letní,
a nesmyslný, protože líbezný...

Všechno je lehounké
a vše je nahore

14 *poco rubato* *a tempo*

VI

Vcl

Pf

a nejvýše je
tanec slonů...

20

VI

Vcl

Pf

mf espr. *mf*

Ale do mého srdce padá slza,
která dobře ví, že moře
je větší než země,

ale v mém srdci pojednou nehlouběji ožívá
dávno zapomenutá, před půl věkem
zemřelá

26

VI

Vcl

Pf

mf *p*

prostá dívka, služka...

Bylo jí tenkrát dvacet let...

VI
Vcl
Pf

32

p dolce

p

♩ = 60

Detailed description: This block contains the first system of the musical score, measures 32 to 38. It features three staves: Violin I (VI), Violin II (Vcl), and Piano (Pf). The music is in 2/4 time with a tempo marking of quarter note = 60. The key signature has one flat. The VI part has a melodic line with a fermata at the end. The Vcl part provides a harmonic accompaniment. The Pf part has a simple chordal accompaniment. Dynamics include *p dolce* and *p*.

Sirotek-panna, předobraz života, ale tak bez vzoru,
že ani osud nevěděním by si zasloužil její lásku...

Pro lenost současníků nevíme,
jaké měla oči, ale z netrpělivosti

VI
Vcl
Pf

39

poco rubato

*na-
arpeggio*

p

Detailed description: This block contains the second system of the musical score, measures 39 to 47. It features three staves: VI, Vcl, and Pf. The time signature changes to 3/4. The VI part has a melodic line with a fermata. The Vcl part has a melodic line with a fermata. The Pf part has a simple chordal accompaniment. Dynamics include *poco rubato* and *p*.

současníků vycit'ují, že byly
důvěřivé a smířující.

Sama pak byla krásná... Byla to krása bez umění, krása,
která by tedy byla němá,

VI
Pf

48

a tempo

non arpeg.

dolce espr.

Detailed description: This block contains the third system of the musical score, measures 48 to 56. It features two staves: VI and Pf. The time signature is 3/4. The VI part has a melodic line with a fermata. The Pf part has a simple chordal accompaniment. Dynamics include *a tempo*, *non arpeg.*, and *dolce espr.*

kdyby nebyla zpívala
už kdysi v ráji...

Ale ona zpívala a její zpěv byl tak přítomný, že i sebemenší vzpomínka
byla by násilím na takové nevinnosti...

VI
Vcl

57

mp

mp

Detailed description: This block contains the fourth system of the musical score, measures 57 to 65. It features two staves: VI and Vcl. The time signature is 3/4. The VI part has a melodic line with a fermata. The Vcl part has a melodic line with a fermata. Dynamics include *mp*.

Ona se prostě radovala, a nic tedy nečekajíc, rozdávala radost jiným
a nikdy by tedy nemohla potkat samu sebe...

VI
Vcl

66

p

pizz

p

arco

mp

Detailed description: This block contains the fifth system of the musical score, measures 66 to 74. It features two staves: VI and Vcl. The time signature is 3/4. The VI part has a melodic line with a fermata. The Vcl part has a melodic line with a fermata. Dynamics include *p*, *pizz*, *p*, *arco*, and *mp*.

Nebyla skoro k spatření...

VI
Vcl
Pf

75

p

p

tea

tea

tea

Detailed description: This block contains the sixth system of the musical score, measures 75 to 83. It features three staves: VI, Vcl, and Pf. The time signature is 3/4. The VI part has a melodic line with a fermata. The Vcl part has a melodic line with a fermata. The Pf part has a simple chordal accompaniment. Dynamics include *p* and *p*. There are markings *tea* and *** below the staves.

Je tedy přirozené, že muži drželi ustavičnou službu na svém majáku,

VI
Vcl
Pf

84

p

p

tea

tea

Detailed description: This block contains the seventh system of the musical score, measures 84 to 92. It features three staves: VI, Vcl, and Pf. The time signature is 3/4. The VI part has a melodic line with a fermata. The Vcl part has a melodic line with a fermata. The Pf part has a simple chordal accompaniment. Dynamics include *p* and *p*. There are markings *tea* and *** below the staves.

Kdekdo ji mohl vidět... Je tedy přirozené, že ji ženy pomlouvaly mezi svými stehny.

Musical score for measures 91-96. The score is for Violin I (VI), Violin II (Vcl), and Piano (Pf). The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The time signature is 3/4. The music features a mix of eighth and sixteenth notes with some slurs and accents. Dynamic markings include *mf*. There are some markings like $\lambda\sigma$ and $*$ under the piano part.

Pak jistý chlapec, osleplý zlatou bulou jejího panenství, dokázal,

Musical score for measures 97-101. The score is for Violin I (VI), Violin II (Vcl), and Piano (Pf). The key signature has two flats. The time signature is 3/4. The music includes a *rit.* (ritardando) and *poco più mosso* section, followed by *a tempo*. Dynamic markings include *p*, *f*, and *p dolce*. There are triplet markings in the piano part.

že i z božského šílenství lze se dopustit smrtelného hříchu, a zabil se.

Pupkořezné báby byly uraženy.

Musical score for measures 102-105. The score is for Violin I (VI), Violin II (Vcl), and Piano (Pf). The key signature has two flats. The time signature is 3/4. Dynamic markings include *mf*, *p dolce*, and *mp*. There are triplet markings in the piano part.

Všichni ostatní, ti se skleněnými nosy tak průsvitnými na sople a chlupy, se rozžuřili...

Musical score for measures 106-108. The score is for Violin I (VI), Violin II (Vcl), and Piano (Pf). The key signature has two flats. The time signature is 3/4. Dynamic markings include *mf* and *p*. There are *pizz* (pizzicato) and *arco* markings. There are triplet markings in the piano part.

Lucie („kurva, která přece dosud ani nezastonala“) ve kterém i břechťan měl žily musila opustit okres, naběhlé pohoršením...

Musical score for measures 109-113. The score is for Violin I (VI), Violin II (Vcl), and Piano (Pf). The key signature has two flats. The time signature is 3/4. Dynamic markings include *f* and *pp*. There are *sul pontic.* (sul ponticello) and *ord.* (ordine) markings. There are *8va* markings in the piano part.

Vidím ji v G...

Šila po domech,
po oněch domech,

Musical score for measures 113-116. It features three staves: Violin (VI), Viola (Vcl), and Piano (Pf). The music is in a key with one sharp (F#) and a 3/4 time signature. Dynamics include *ff* and *mf*. There are sixteenth-note passages in the strings and piano accompaniment.

ve kterých lesní roh neví, jak vyjádřit
mrzutost ze sádrových sloupů,

a vždycky v sobotu odpoledne poklízela
kancelář místního pivovaru.

Musical score for measures 117-120. It features three staves: Violin (VI), Viola (Vcl), and Piano (Pf). The music continues with a similar texture to the previous section, featuring sustained chords and melodic lines.

Dělala to ráda a pokorně a mlčky,
neboť ona uctívala tajemství -

Musical score for measures 121-124. It features three staves: Violin (VI), Viola (Vcl), and Piano (Pf). The piano part includes a *p* dynamic marking and a *sotto voce* instruction. The music is more sparse and atmospheric.

a já také opravdu nevím, proč vznikne slovo, verš a kniha, anebo řeč od hada a ta ze psi ruky...

Musical score for measures 125-128. It features a Piano (Pf) staff with a complex, rhythmic accompaniment consisting of repeated sixteenth-note patterns.

Musical score for measures 129-132. It features a Piano (Pf) staff with a *poco rubato* marking and a *rit.* instruction. The tempo slows down, and the piano part features a five-measure rest.

Byl líbezný sobotní podvečer.

Sobotní, protože sobotní,
a nesmyslný, protože líbezný...

Musical score for measures 135-138. It features three staves: Violin (VI), Viola (Vcl), and Piano (Pf). The music is in a key with one sharp and a 3/4 time signature. Dynamics include *p*. The tempo is marked *♩ = 60*. The piano part has a six-measure rest.

Vše bylo lehounké a vše bylo nahoře
a nejvýše byl tanec slonů...

Lucie vstoupila do kanceláře,
otevřela okna,

VI 139

a ještě než namočila hadr,
všimla si tříkrálového znamení na dveřích...

VI 143

Jak (když tam tak stála) Byla to krása bez umění, krása, která by tedy byla němá,
byla krásná! kdyby nebyla zpívala už kdysi v ráji!...

VI 153

Ale ona zpívala a její zpěv byl tak přítomný, že i sebemenší vzpomínka
byla by násilím na takové nevinnosti...

VI 160

Ona se prostě radovala a rozdávala radost a nikdy by tedy nemohla potkat tamu sebe - a dychtíc po lidské bytosti (jako po ni dychtívá sám zázrak), přistoupila teď znovu k oknu

VI 170

a dívala se. Bylo to o svatém Václavě... Spatřila ocún, za ocúnem

VI 179

pole, vykousané cihelnou, a potom uličku, ze které ji
několik chlapců posílalo hubičky...

Ale ona se tentokráte neusmívala

185

a začala myslet na světcovo vojsko, které tudy před věky
táhlo celou noc v zlatohlavových sukních,
a jak potom z moudrosti vévody nedošlo k boji...

Možná, že jenom proto
od těch dob
slavíme vánoce,

190

říkala si, a najednou viděla svou maminku, Cítila se rázem dětsky, bylo jí zase devět let,
jak vysypává na vál hrozinky z kornoutu... a tedy nesmrtelné,

196

devět je kurů andělských, už tenkrát ráda zpívala a zase nevěděla nic, které se bolestně rozvíralo
andělských, při vůni vánoček o pohlaví lůny, jako ústa kuchařené ryby...

202

Pohlaví? Ano! Několik chlapců na ni teď volalo, aby házela věneček a zase ruku příliš lehkou,
ale ona měla ruku příliš těžkou, na strom - aby lovila

208

milencovu tvář z díry
vysekané do ledu...

Tato švadlenka, zvyklá mít
mezi zuby chumel špendlíků,

214

Musical score for measures 214-218. It features three staves: Violin I (VI), Violin II (Vcl), and Piano (Pf). The key signature has one flat (B-flat). The time signature is 3/4. Dynamics include *mf* and *p*. There are various articulations like accents and slurs, and some fingerings are indicated (e.g., 6, 3, 5).

sáhla si teď podvědomě odstupila od okna
na své rty, a dala se do práce.

Sám osud, který nevěděl,
čím by si zasloužil její lásku,

219

Musical score for measures 219-223. It features three staves: Violin I (VI), Violin II (Vcl), and Piano (Pf). Dynamics include *mf*, *mp*, and *f*. There are various articulations like accents and slurs.

strhl ji hlavu k podlaze
a ona při putnách čiré vody,

tekoucí z pohádkových drhla a utírala to parukou
hor Symplegad,

padlého anděla...

224

Musical score for measures 224-227. It features three staves: Violin I (VI), Violin II (Vcl), and Piano (Pf). Dynamics include *p*, *mp*, and *f*. There are various articulations like accents and slurs, and some fingerings are indicated (e.g., 3, 6).

Ale najednou se setmělo,

setmělo se tak nepředvídaně, jako by mrak měl býti trestán

228

Musical score for measures 228-229. It features three staves: Violin I (VI), Violin II (Vcl), and Piano (Pf). Dynamics include *mp* and *mf*. There are various articulations like accents and slurs.

za hřích nejmenšího z paprsků...

230

Musical score for measures 230-231. It features three staves: Violin I (VI), Violin II (Vcl), and Piano (Pf). Dynamics include *pp* and *mp*. There are various articulations like accents and slurs, and some fingerings are indicated (e.g., 5, 6).

Vstala z kleče, rozsvítila petrolejovou

lampu stahovačku a potom drhla z koutu do středu...

232

VI
Vcl
Pf

V tom drhnutí bylo něco z pily, která by chtěla nařezati prkna
pro laskavější podlahu.

V tom drhnutí bylo

235

VI
Vcl
Pf

něco z tkalcovského člunku, který by utkával
koberec pod nohy Pána Krista.

V tom drhnutí bylo něco z výše
chaldejské astrologie,

238

VI
Vcl
Pf

srážené ke dvěma hvězdám
jejích kolenou.

Při tom drhnutí slovo a láska

241

VI
Vcl
Pf

se hledaly,

a když se našly,

bylo z toho mlčení...

244

VI
Vcl
Pf

Ale buď že ji kolem očí najednou
zabzučela kosmonosá masařka,

nebo že ji příliš šimravě
spadla kadeř do obličje:

Lucie se prudece

251

ohnala rejžákem
a zasáhla lampu nad sebou.

Rozbila ji

a kapky planoucího
petroleje

254

slétly se na její zapocená záda jako hmyz před bouří.

A ona hořela
a křičela...

257

260

A za dva dny umřela.

263